

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" aprīļa numurā ... 2
- ES nauda: ieguldījums veicinājis attīstību, mazinājis apdzīvotību ... 2
- Gada ienākuma deklarācijas par 2017. gadu sagatavošana ... 4
- Tiek samazināts traktortehnikas vadītāju kategoriju skaits ... 6
- Iepazīst retus stādus Pierīgas audzētavās ... 7
- Kā izvēlēties ķirbjus audzēšanai ... 8
- Jāpiemēro Dzīvnieku audzēšanas regula ... 10
- Pamatnosacījumi govju komfortam kūtī ... 11
- Būsim vērtīgi un sargāsim Latvijas ozolus! ... 12
- Regula pret negodīgu tirdzniecības praksi ... 13
- Lauksaimniecības komisārs: jāaizsargā mazie un vidējie ... 13
- Piena cena ES atkal slīd lejup ... 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2018. gada jūnijā ... 14
- „Lapsu mamma” – Aija Ziemele ... 15

Foto: Iveta Tomsone

AKTUALITĀTES

DARBU SĀKS PĻAUŠANAS SERVISS 2018

Lai palīdzētu sagatavot kvalitatīvāku skābbarību, arī šogad LLKC piedāvās Pļaušanas servisu! Zāles paraugi no maija vidus vienu reizi nedēļā tiks ņemti visā Latvijā, un rezultāti tiks publicēti mūsu mājaslapā.

Rupjā lopbarība (skābbarība, siens) ir govju pamatbarība. No tās kvalitātes ir atkarīgs, cik daudz mēs slauksim un cik aktīvi darbosies priekškuņģa mikroflora. Savukārt no priekškuņģa veselības lielā mērā ir atkarīga pašas govju veselība. Jo kvalitatīvāka būs rupjā lopbarība, jo vieglāk un lētāk būs saražot pienu.

Ir jāatceras, ka skābbarības tvertnē brīnumi vairs nenotiek. Pāraugušu, pēc botāniskā sastāva nabadzīgu vai bojātu masu ieskābšanas un glabāšanas laikā par labāku mēs nepadarīsim. Ieskābšanas un glabāšanās laikā mēs varam tikai un vienīgi maksimāli saglabāt novāktās masas kvalitāti.

Zāles kvalitāti ietekmē: zāles maisījumu botāniskais sastāvs un zālāju šķirnes; zelmeņu mēslošana (slāpekļa mēslojums ne tikai paaugstina ražu, bet arī koproteīna daudzumu augos); augu augšanas stadija, kurā novāc zāli.

Pļaušanas servisa ietvaros zāles paraugi no maija vidus vienu reizi

nedēļā tiks ņemti Kurzemē, Zemgalē, Vidzemē un Latgalē.

Pirmdienās uz laboratoriju Jelgavā no katra reģiona tiks nogādāti stiebrzāļu, sarkanā āboliņa un lucernas paraugi, kuros tiks noteikta sausna, koproteīns un kokšķiedras daudzums.

Paraugi tiks ņemti katru nedēļu līdz jūnija vidum.

Precīza informācija par zālāju ražību, kvalitātes rādītājiem un ieteikumi lopbarības gatavošanai tiks publicēti LLKC mājaslapā un LLKC lopkopības klientiem izsūtīti arī e-pastā. **■**

Silvija Dreijere, LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" APRĪLA NUMURĀ

Kāda bijusi ES naudas ietekme uz Latvijas laukiem un lauksaimniecību, žurnāla aprīļa numurā skaidro Agrosursu un ekonomikas institūta Lauku attīstības novērtēšanas daļas vadītāja Elita Benga.

Cik efektīvi saimnieki lielās un mazās piena saimniecības, žurnālā analizē LLKC konsultants ekonomikā Andris Stepanovs sadarbībā ar Lopkopības kompetenču centru. Eksperts norāda, ka piensaimniecībām efektivitātes novērtēšanai nepieciešams analizēt enerģētiski korigēto piena ieguvu ganāmpulkā. Turpat arī LLKC Lopkopības nodaļas vadītājas un žurnāla nozaru redaktora Silvijas Dreijeres raksts par piena tirgus tendencēm šogad.

Saimnieku pieredzes rubrikā raksts par Mazsalacas novada z/s "Lojas" saimnieku Mareku Bērziņu, kurš lauksaimnieku aprindās vairāk pazīstams kā graudaudzētājs. Izrādās, Marekam ir arī gaļas liellopu ganāmpulks, ar kuru tiek saistīti ilgtermiņa daudznozaru saimniekošanas plāni

Mazsalacas pusē. Savukārt par aitkopības pamatiem un iespējām veidot kvalitatīvu aitu ganāmpulku saruna ar Aitu kontrolizaudzēšanas un kontrolbarošanas stacijas direktoru, z/s "Klimpas" saimnieku Valdi Lesku. Aitkopjiem lietderīgi izlasīt arī LLKC lopkopības konsultantes Lailas Plītas rakstu pa zīdējēju nobarošanu.

Profesionālo rakstu rubrikās noteikti iesakām izlasīt visiem lopkopjiem lietderīgo Silvijas Dreijeres rakstu par to, kad lopu laižami ganībās un kādēļ to nedrīkst darīt ne par agru, ne par vēlu. Turpat arī ekspertes ieteikumi dzirdņu izvietojumam fermās un ūdensapgādes nodrošināšanai.

Bioloģiskajiem lauksaimniekiem svarīgi iepazīties ar Sertifikācijas un testēšanas centra vecākās ekspertes Anitras Rābantes skaidrojumu par to, kādēļ saimniekiem jāizstrādā uz riskiem balstīts piesardzības pasākumu plāns un kas tajā jāparedz.

Latvijas Olu ražotāju asociācijas pārstāve Anna Ērliha žurnāla lasītāju iepazīstina ar dabiskas izcelsmes

minerālvielu ceolītu un skaidro, kā to izmantot saimniekošanā.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2018_gads/

Žurnālu var iegādāties arī LLKC Ozolniekos. **PI**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

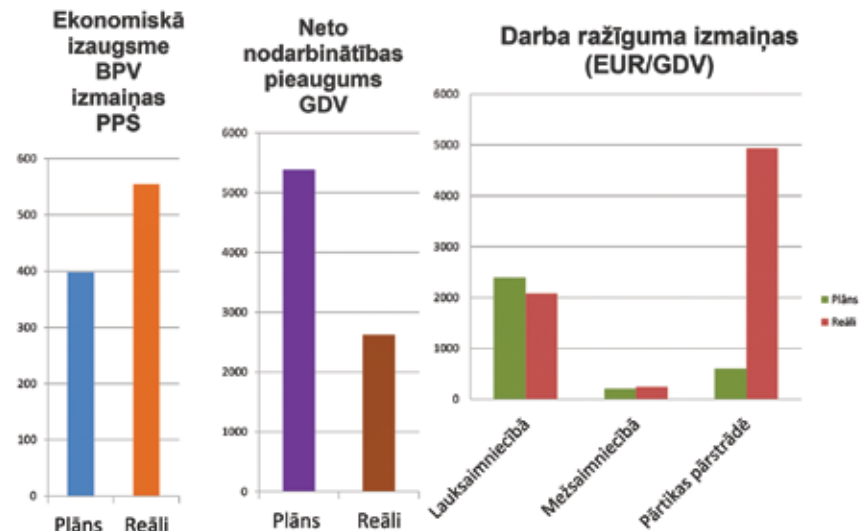
ES NAUDA: IEGULDĪJUMS VEICINĀJIS ATTĪSTĪBU, MAZINĀJIS APDZĪVOTĪBU

Saruna ar Agrosursu un ekonomikas institūta Lauku attīstības novērtēšanas daļas vadītāju ELITU BENGU par Lauku attīstības plāna līdzekļu izlietojumu laukos.

– Lauku attīstības plāna (LAP) virsmērķis ir pārticis cilvēks ilgtspējīgi apdzīvotos laukos. Iepriekšējā plānošanas periodā, 2007.–2013. gadam, laukiem LAP ietvaros bija pieejami 1,38 miljardi eiro. Šajā periodā summa ir vēl lielāka – 1,5 miljardi eiro, no kuriem līdz šī gada sākumam bija izlietoti 560 miljoni eiro. Vai šī nauda palīdzējusi sasniegt virsmērķi?

– Virsmērķis sasniegts netika, bet ir ļoti labs. Tā īstenošana atkarīga no tā, kādiem pasākumiem nauda tika piešķirta. Ja plānojam dot naudu izaugsmei, vēlējamies paaugstināt darba ražīgumu un stiprināt ražotājus, tad tas zināmā mērā ir panākts. Salīdzinot lielo saimniecību

LAP 2007-2013 ietekme

Saīsinājumi: BPV – bruto pamatkapitāla veidošana; PPS – Purchasing Power Standard jeb pirktspējas standarts; GDV – gada darba vienība

skaitu un ražīguma rādītājus 2007. gadā un tagad, ir gūti ievērojami panākumi, izmantojot ES fondu finansējumu. Jau

tājums – cik efektīvi tā tika izlietota? Vai naudu izlietoja tiešām tiem mērķiem, kam bija plānots. **► 3. lpp.**

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Foto: Iveta Tomsone

Elita Benga

◀ 2. lpp.

Mums ir ES noteiktie obligātie rādītāji, kas jāsasniedz, un mūsu pašu nospraustie. Visus rādītājus neesam sasnieguši. Problēma tāda, ka iepriekšējā periodā, 2007.–2013. gadā, iekrita krīze. Ja nebūtu tās, rādītāji būtu citādi, nekā reāli šobrīd redzam. Krīze izbojāja kopējo bildi. Taču, ja nebūtu Lauku attīstības programmas finansējuma, lauku cilvēkiem būtu bijuši ārkārtīgi smagi apstākļi, un negribas pat iedomāties, kādi izskatītos lauki un lauksaimniecība. Var teikt, ka Lauku attīstības programma izglāba daudzus lauksaimniekus no bankrota.

Lauku attīstības programmas virzība bija vērsta uz lauksaimniecības koncentrāciju. Mums ir divas pamatnozares – laukkopība, precīzāk – graudkopība, un piena lopkopība. Šīs nozares mums attīstās, un saražotās produkcijas apjoms ievērojami pārsniedz iekšējam patēriņam nepieciešamo. Tātad – esam ieguldījuši nozarēs, kam ir ļoti nozīmīgs eksports. Graudus eksportējam veiksmīgi, citāda situācija ir piena nozarē, kur iepirkuma cenas hroniski ir starp zemākajām ES un nav atrisināts jautājums par saražotā piena pārstrādi un veiksmīgu eksportu.

Lielo saimniecību skaits ar standartizlaidi virs 250 tūkst. eiro gadā ievērojami pieaudzis, tā pamatā ir graudkopības saimniecības, kas spēj sevi uzturēt. Vienlaikus mazo saimniecību skaits ir samazinājies uz pusi, lielākā daļa no tām ir pašpatēriņa saimniecības. Apdzīvotībai mazās saimniecības ir būtiskas – tām ir zeme, mājas, tur dzīvo cilvēki, kas spēj sevi apgādāt ar pārtiku. Vai koncentrēšanās process notika

sabalansēti? Jāatzīst, ka ne visai. Iespējams, ka rādītāji būtu labāki, ja rezultātu mērījumos iekļautu tikai tās saimniecības, kas reāli ražo produkciju tirgum. Patlaban šādu pētījumu veicam.

– **LLKC aprēķini liecina, ka lielās saimniecības, īpaši graudu audzētājas, ir pašpietiekamas, tās ir dzīvotspējīgas pat bez ES atbalsta. Vai lauksaimniecības politikas finansējums nebūtu jāpagriež mazo un vidējo saimniecību virzienā, lai noturētu reģionu apdzīvotību?**

– Manuprāt, pamatā tomēr ir zināšanas un izpratne. Ja cilvēkam nebūs izpratnes par to, kur likt produktu, pie kura tikts, ieguldot ļoti lielu darbu, tad nekas nelīdzēs. Viena lieta ir ieguldīt smagu darbu zemes apstrādē, pirkt sēklu, audzēt, vākt, cita lieta – izaudzēto pārdot. Saimniekam jāsaprot, ko uz viņam pieejamās zemes platības, ņemot vērā tās auglību, var izaudzēt un kur

izaudzēto pārdot, lai gūtu peļņu. Mēs taču strādājam, lai nopelnītu. LLKC ļoti daudz dara, apmācot cilvēkus saimniekošanā. Pamatu pamats ir zināšanas. Ja tās ir, pelnīt var arī uz mazām platībām. Varbūt ne ļoti daudz, bet pietiekami. Ja zināšanu nav, cilvēks iztērē laiku, spēkus un līdzekļus bezjēdzīgi.

Otrs. Mums no valstiskā viedokļa jāsaprot, ko vēlamies attīstīt. Atgādināšu, ka visas saimniecības saņem platībmaksājumus. Cik liels ir saimniecību apjoms, ko vēlamies attīstīt un virzīt? Pašreiz esošās 40 tūkstošus mazās saimniecības, kuru standartizlaide ir līdz 4000 eiro, visas mēs nepacelsim. Mums nav finansiālu iespēju tās iecelt efektīvi ražojošo kārtā, bet 10 tūkstošus vajadzētu mēģināt pacelt un virzīt. Bet tam jānotiek kompleksi – dodot zināšanas tiem, kam nav, un tam sekojošu atbalstu.

– **KLP pēc 2020. gada pamatnostādnes paredz lielāku iespēju pašām dalībvalstīm lemt par finansējuma sadali lauku attīstībai un lauksaimniecībai. Tas jau daudziem ekspertiem liec izteikt bažas par dažādiem riska faktoriem, tajā skaitā par politiskā lobija ietekmi uz finansējuma sadali, kas var neveicināt KLP mērķu sasniegšanu.**

– Patlaban nav zināms, cik liels būs KLP budžets. Neskatoties uz to, jau šobrīd mums visiem jāvienojas, kas laukos ir prioritāte un kam noteikti dosim naudu. Nav jāgaida, kad zināsim, cik naudas būs. Sanāksmēs Briselē mums tiek uzsvērts, ka EK ļoti nopietni vērtēs katras dalībvalsts izvērtējumu par esošo situāciju un kādas ir izvēlētas prioritātes nākotnei, balstoties uz SVID (SWOT analysis) jeb stipro un vājo aspektu analīzi.

▶ 7. lpp.

Saimniecību skaita izmaiņas SI grupās (SI – standartizlaide)

Standarta izlaides grupa, Euro	2007	2013	2016	Izmaiņas skaitā	Izmaiņas attiecīgajā grupā 2016/2007
<4000	86 898	51 350	44 697	-42 200	-49%
4000 - 15000	15 845	16 170	14 846	-999	-6%
15000- 25000	2 128	3 079	3 385	1 258	59%
25000 - 50000	1 519	2 537	3 185	1 666	110%
50000 - 100000	758	1 387	1 795	1 037	137%
100000 - 500000	507	1 270	1 707	1 200	237%
> 500000	89	228	317	228	256%
Kopā	107 743	76 020	69 933	-37 810	CSP dati

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

GADA IENĀKUMA DEKLARĀCIJAS PAR 2017. GADU SAGATAVOŠANA

Prātus šobrīd vairāk nodarbina jaunā nodokļu reforma, bet attiecībā uz 2017. gada ienākuma deklarācijas sagatavošanu tā vēl neattiecas. Tāpat kā pagājušogad, sākot ar 1. martu un beidzot ar 1. jūniju, jāiesniedz gada ienākuma deklarācija vēl saskaņā ar “vecu” kārtību.

Deklarācija minētajā termiņā **obligāti** jāiesniedz fiziskām personām, kas:

- veic saimniecisko darbību, tai skaitā zemnieku saimniecību (z/s) un zvejnieku saimniecību īpašnieki (ja vien tie nav uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāji), individuālie komersanti;
- guvušas ienākumus ārvalstīs (izņemot personas, kas saņēmušas algota darba ienākumus kādā ES dalībvalstī);
- gada laikā guvušas ar nodokli neapliekamus ienākumus, kas kopā pārsnieguši 4000 eiro (visbiežāk – no personīgās mantas pārdošanas);
- saņēmušas ienākumus, kuri ir ar nodokli apliekami, bet no kuriem izmaksas brīdī IIN (10 vai 23%) nav ieturēts (piemēram, pārdoti kokmateriāli, iznomāta zeme u. c. personai, kas nav saimnieciskās darbības veicēja un kas nav ieturējusi IIN, samaksājot naudu).

Pārējās personas deklarāciju var sniegt **brīvprātīgi**, piemēram, lai saņemtu pārmaksas atmaksu (ja gada laikā tika maksāts IIN), turklāt nav jāievēro termiņš 1. jūnijs, bet deklarāciju var sniegt trīs gadu laikā, tas ir, par 2017. gadu – līdz 2020. gadam ieskaitot. Brīvprātīgi deklarāciju sniedzot, pietiek aizpildīt tikai sadaļas D4 un D.

Valsts ieņēmumu dienesta (VID) mājaslapā pieejams plašs skaidrojošais materiāls, kas atrodas sadaļā Sākums/Gada ienākuma deklarācija. Noteikti var zvanīt arī uz VID konsultatīvo tālruni 67120000, kur sniegs skaidrojumu par deklarācijas aizpildīšanu.

Deklarācija jāiesniedz elektroniski, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS).

Aizpildot deklarāciju EDS, daļa informācijas par personu tiek aizpildīta automātiski no VID rīcībā eso-

šajiem datiem. Bet tie ir jāpārbauda, lai nesanāk aplikt dubultā vienu un to pašu. Arī vēlāk, ja VID veic kādus pārreķinus jau iesniegtajās deklarācijās, – pārbaudiet tos. Nepārmaksājiet tur, kur tas iespējams!

Deklarācijas veidlapa

Būtisku izmaiņu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, nav. Deklarācijas veidlapa ir apstiprināta MK noteikumos Nr. 568 “Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību”, kuros ir arī norādījumi deklarācijas aizpildīšanai. Saimnieciskās darbības veicējiem noteikti jāaizpilda deklarācijas D3 pielikums (ja vienkāršā ieraksta grāmatvedība) vai D3¹ pielikums (ja divkāršā ieraksta grāmatvedība).

Gatavojot D3 pielikumu, dati jāņem no “Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla” 13.–16. ailēm (ieņēmumi) un 19.–21. ailēm (izdevumi), kā arī no pamatlīdzekļu uzskaites kartiņām izdevumos iekļauj pamatlīdzekļu nolietojumu. Bet jāatceras, ka ieņēmumi jāsašķir ar izdevumiem. Tas nozīmē, ka izdevumus, kas veikti 2017. gadā, bet neattiecas uz 2017. gada ieņēmumiem, deklarācijā neiekļauj. D3¹ pielikuma aizpildītāji papildus deklarācijai sagatavo arī individuālā komersanta finanšu pārskatu.

Ja fiziska persona neveic saimniecisko darbību, bet ir saņēmusi ieņēmumus no meža ciršanas tiesību vai kokmateriālu pārdošanas no personas, kas neieturēja no darījuma IIN, tas jāuzrāda deklarācijas D1¹ pielikumā. Šādam ienākumam var piemērot attaisnoto izdevumu normu – ciršanas tiesību gadījumā 25%, kokmateriālu 50%.

Piemērs. Persona par 1000 eiro pārdod fiziskajai personai kokmateriālus no savā īpašumā esoša meža. Aprēķini ir šādi:

- attaisnotie izdevumi: 1000x0,5=500 eiro,
- apliekamais ienākums: 1000-500=500 eiro,
- nodoklis no ienākuma: 500x10%=50 eiro.

Ja fiziskajai personai gada ienākumu deklarācija jāiesniedz obligāti vai arī persona izvēlas to iesniegt brīvprātīgi, deklarācijā nenorāda ienākumus, no kuriem jau to izmaksas brīdī ieturēts IIN 10% apmērā.

Minimālais nodoklis

Ja no saimnieciskās darbības aprēķinātais nodoklis ir mazāks par 50 eiro vai tā nav vispār, jāmaksā 50 eiro nodoklis izņemot:

- ja veiktas IIN vai valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) par darbiniekiem, vai, ja veiktas VSAOI par sevi kā pašnodarbinātu personu;
- ja saimnieciskā darbība ir reģistrēta 2016. vai 2017. gadā, vai 2017. gadā saimnieciskā darbība izbeigta.

Nodokļa samaksas termiņi

Deklarācijā aprēķinātais IIN jāsamaksā sekojošos termiņos:

- ja nodoklis ir līdz 640 eiro – 16. jūnijs,
- ja nodoklis pārsniedz 640 eiro, to var iemaksāt budžetā 3 reizēs – līdz 16. jūnijam, 16. jūlijam un 16. augustam, katru reizi iemaksājot 1/3 no šīs summas.

IIN avanss

Reizē ar deklarāciju, bet ne vēlāk kā līdz 1. jūnijam VID izveido aprēķinu par nodokļa avansa maksājumu. Tāpat deklarācijas iesniedzējam pašam tas vairs nav jādara. Z/s vai piemājas saimniecību īpašnieka ienākumiem no lauksaimnieciskās ražošanas avansa maksājumi tiek noteikti tādā apmērā, kas atbilst nodoklim no puses iepriekšējā gada apliekamā ienākuma.

Avansa maksājumi jāveic ne vēlāk kā 15. martā, ne vēlāk kā 15. jūnijā, ne vēlāk kā 15. augustā un ne vēlāk kā 15. novembrī.

Par izglītības un ārstniecības izdevumiem

Šiem izdevumiem ir limits – deklarācijā uzrādāmi visi attaisnotie izdevumi, bet 2017. gadā no tiem tiks attiecināti tikai 215 eiro vienam cilvēkam.

► 5. lpp.

◀ 4. lpp.

Ja izdevumu bijis vairāk par šo summu, – tos varēs attiecināt nākamā piecu gadu laikā. Ierobežojums 215 eiro neattiecas uz plānotajām operācijām, zobārstniecības pakalpojumiem, olšūnu punkciju un endoprotēzēm.

No ārstniecības izdevumiem ne visi ir iekļaujami. Iekļauj tikai, ja pakalpojumu sniegusi ārstniecības personu reģistrā reģistrēta un sertifikātu saņēmusi persona. Izdevumus par zālēm neiekļauj.

Deklarācijā EDS katrs attaisnojuma dokuments jāievada atsevišķā rindā, kā arī jāpievieno dokumenta kopija. Ārstniecības un izglītības izdevumus norāda deklarācijas D4 pielikumā.

Vienā deklarācijā var veidot vairākus D4 pielikumus, piemēram, par bērna, vecāka, vīra, sievas un citu likumā atļauto personu izdevumiem, ja viņi vai kāds cits tos nav iekļāvis savā deklarācijā. Katram atsevišķi piemēro limitu 215 eiro. Piemēram, saviem izdevumiem limits ir 215 eiro, bērna izdevumiem arī limits 215 eiro utt.

Par ziedojumiem un dāvinājumiem, iemaksām privātajos pensiju fondos, dzīvības apdrošināšanu

Deklarācijā var iekļaut tikai summas, kas ziedotas vai dāvinātas sabiedriskā labuma statusa organizācijām, budžeta iestādēm un politiskajām partijām. Minētās summas norāda deklarācijas D sadaļā 08., 08.1. un 09. rindās.

Bet ir limits: ziedojumi+dāvinājumi+iemaksas pensiju fondos+dzīvības apdrošināšanas prēmijas kopā nedrīkst pārsniegt 20% no nodokļa maksātāja apliekamā ienākuma lieluma (deklarācijas D daļas 03. rinda).

Iemaksas pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas prēmijas katras atsevišķi nedrīkst pārsniegt 10% no D daļas 03. rindas.

Piemērs. Fiziskā persona iemaksājusi 2017. gadā privātā pensiju fondā 250 eiro. Fiziskās personas gada apliekamais ienākums (D daļas 03. rinda) ir 1000 eiro. Deklarācijas D daļā 09. rindā var rakstīt tikai 100 eiro=10% no 1000 eiro, nevis visu iemaksāto summu 250 eiro.

Noderēs, aizpildot 2017. gada deklarāciju

Neapliekamais ienākums no lauksaimniecības – 3000 eiro
Neapliekamais minimums – 720 eiro (60 eiro x 12)
Neapliekamais minimums pensionāram – 2820 eiro (235 eiro x 12)
Atvieglojums gadā par apgādībā esošu personu – 2100 eiro (175 eiro x 12)
Atvieglojumu summa personai, kam noteikta invaliditāte: <ul style="list-style-type: none"> • 1848 eiro gadā (154 eiro x 12) – I vai II invaliditātes grupa • 1440 eiro gadā (120 eiro x 12) – III invaliditātes grupa
Atvieglojums politiski represētai personai vai nacionālās pretošanās kustības dalībniekam – 1848 eiro gadā (154 eiro x 12)
Ārstniecības un izglītības attaisnoto izdevumu summas limits – 215 eiro (plānotajām operācijām un zobārstniecības pakalpojumiem nav limita)

Par diferencēto neapliekamo minimumu (DNM)

Pildot deklarāciju EDS, tas jau ir aprēķināts, bet, ņemot vērā, ka var būt kļūdas, vienmēr labāk ir rēķināt arī pašam. Nosakot DNM apmēru, ņem vērā visus nodokļa maksātāja gada ienākumus (t. sk. ienākumus, kas apliekami ar samazinātu nodokļa likmi), izņemot likuma 9. pantā minētos neapliekamos ienākumus, saimnieciskās darbības ieņēmumus, par kuriem maksā patentmaksu, un ienākumu, par kuru maksā mikrouzņēmumu nodokli.

Ja 2017. gadā apliekamo ienākumu kopējais apmērs ir līdz 4800 eiro (ieskaitot) – vidēji mēnesī 400 eiro, tad, iesniedzot deklarāciju, piemēro maksimālo gada neapliekamo minimumu, kas ir 1380 eiro. Ja gada laikā gūtie ienākumi ir robežās no 4800,01 līdz 13 200 eiro – vidēji 400 līdz 1100 eiro mēnesī, piemērojams DNM pakāpeniski samazinās – atkarībā no ienākuma apmēra.

DNM aprēķināšanai 2017. gadā tiek ņemti vērā šādi rādītāji:

- G_{max} – maksimālais gada neapliekamais minimums (1380 eiro);
- koeficients 0,0786;
- A_{min} – gada apliekamā ienākuma apmērs, līdz kuram piemēro maksimālo gada neapliekamo minimumu (4800 eiro);
- A – personas gada apliekamie ienākumi.

$DNM = G_{max} - 0,0786 \times (A - A_{min})$.
Ja persona ir pensionārs, tiek piemērots pensionāra neapliekamais minimums. DNM piemērošana uz šo personu neattiecas.

Ja ienākumu apmērs ir virs 13 200 eiro (vidēji virs 1100 eiro mēnesī), tad piemēro tikai minimālo neapliekamo minimumu, tas ir 720 eiro gadā.

Piemēri. 1. Ja persona saņēmusi algu 4500 eiro gadā (375 eiro mēnesī) un tai gada laikā piemērots NM 720 eiro (60 eiro mēnesī), var iesniegt deklarāciju, un 720 eiro vietā piemērot 1380 eiro (tas ir maksimālais NM) un saņemt atpakaļ nodokļa pārmaksu vismaz 151,8 eiro (23% no 660 eiro, kas veidojas 1380-720);

2. Ja persona saņēmusi algu 6000 eiro gadā (500 eiro mēnesī) un tai gada laikā piemērots NM 720 eiro, var iesniegt deklarāciju un 720 eiro vietā piemērot DNM 1285,68 eiro, kuru nosaka šādi: $1380 - 0,0786 \times (6000 - 4800)$ un saņemt atpakaļ 130,11 eiro (23% no 1285,68-720);

3. Ja persona saņēmusi algu 14 400 eiro gadā (1200 eiro mēnesī) un tai gada laikā piemērots NM 720 eiro, deklarāciju NM dēļ nav nozīmes sniegt (ja nav citi attaisnotie izdevumi), jo vairāk par 720 eiro nevar piemērot;

4. Pensionārs saņēmis pensiju 3385 eiro gadā. Deklarāciju NM dēļ var nesniegt (ja nav citi attaisnotie izdevumi), jo jau gada laikā pensijai piemēroti 2820 eiro pensionāra NM. ■

Anda SKADIŅA,
LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas grāmatvedības konsultante
e-pasts: anda.skadina@llkc.lv
tālr. 63050226

LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKA

TIEK SAMAZINĀTS TRAKTORTEHNIKAS VADĪTAJU KATEGORIJU SKAITS

Saeima 12. aprīlī apstiprināja grozījumus Ceļu satiksmes likumā, kas paredz samazināt traktor tehnikas vadītāju kategoriju skaitu un paredz atbrīvot no pirmreizējās valsts tehniskās apskates uz 24 mēnešiem visu traktor tehniku, ja reģistrācijas brīdī tehnikas motora darba ilgums neparedz 250 motostundas.

Izmaiņas likumā apvieno vairākas traktor tehnikas kategorijas vienā kategorijā, tādējādi samazinot pašreizējo traktor tehnikas kategoriju skaitu līdz četrām traktor tehnikas kategorijām. Līdz ar izmaiņām traktor tehnikas kategoriju grupējumā plānots arī mainīt traktor tehnikas kategoriju nosaukumus, aizstājot burtus A, B, C, D, E, F, G, un H ar saīsinājumiem TR1, TR2, TR3, un TR4. Tādējādi kategoriju nosaukumi nedublēsies ar auto vadītāju kategorijām Latvijā un Eiropas Savienībā.

Traktor tehnikas vadītāju kategorijas pēc traktor tehnikas specifikācijas un to galvenā izmantojuma veida grupētas šādi:

TR1 – traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas ar pilnu masu līdz 7500 kilogramiem,

TR2 – visi traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas,

TR3 – meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas,

TR4 – ceļu būves mašīnas, buldo-

TRAKTORTEHNIKAS JAUNĀS KATEGORIJAS

No 04.11.1997. līdz 28.09.2009.	No 29.09.2009. līdz 31.08.2018.	No 01.09.2018.
A un A1	B	TR1
B un B1	B	TR2
C un C1	A	TR1
D un D1	D	TR2
E	E	TR4
	C	TR2
Ekskavators – iekrāvēji	B un C	TR2
Buldozers	B un C	TR2
Ceļu būves un kopšanas mašīnas	G	TR4
Meža mašīnas	F	TR3
Cita pašgājēja tehnika H		TR2

Traktor tehnikas vadītāja apliecības jaunajām kategorijām atbilst šādas traktor tehnikas grupas:

TR1 – traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas ar pilnu masu līdz 7500 kilogramiem

TR2 – visi traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas

TR3 – meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas

TR4 – ceļu būves mašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas

Avots: Zemkopības ministrija © Valsts kanceleja

zeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas.

Turpmāk, tāpat kā līdz šim, saglabāsies traktor tehnikas masas dalījums: TR1 traktor tehnikas kategoriju un traktor tehnikas vadītāju tiesības varēs iegūt no 16 gadiem traktor tehnikai ar pilnu masu līdz 7500 kg, un no 17 gadiem – pārējai traktor tehnikai. Mainot traktor tehnikas vadītāja apliecību un iegūstot jauno kategoriju bez papildu eksāmenu kārtošanas, paplašināsies kategorijas traktor tehnikas grupa, tāpēc persona būs tiesīga vadīt plašāku traktor tehnikas klāstu.

Līdzšinējā C un H kategorija (ekskavatori, pašgājējiekrāvēji un specializētās pašgājējmašīnas) tiks iekļauta visās kategorijās, jo šīs tehnikas izmantošana ir ļoti svarīga visās nozarēs. D kategorija (lauksaimniecības pašgājējmašīnas) tiks iekļauta TR1 un

TR2 kategorijā, jo traktor un lauksaimniecības pašgājējmašīnas darbā izmanto pamatā vienas nozares pārstāvji – lauksaimnieki, savukārt E kategorija tiks iekļauta TR4 kategorijā, jo tās ir ceļubūves mašīnas.

“Izmaiņas likumā atvieglos darbu lauku, meža un ceļubūves uzņēmējiem – mainot traktor tehnikas vadītāja apliecību un iegūstot jauno kategoriju, būs plašāks traktor tehnikas klāsts, ko vadītājs būs tiesīgs vadīt. Savukārt traktor tehnikas vadītājiem samazināsies izmaksas, jo, apmainot vadītāja apliecību, tiks iegūtas arī jaunas kategorijas bez papildu eksāmena kārtošanas,” uzskata Zemkopības ministrijas parlamentārais sekretārs Ringolds Arnītis.

Likums “Grozījumi Ceļu satiksmes likumā” stāsies spēkā 2018. gada 1. septembrī.

ZM informācija

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

DĀRZKOPIĒBA

IEPAZĪST RETUS STĀDUS PIERĪGAS AUDZĒTAVĀS

Lai iepazīstinātu plašāku sabiedrību ar dažādu retu stādu iegādes iespējām pašmāju stādaudzētavās, LLKC sadarbībā ar Latvijas Stādu audzētāju biedrību aicināja masu medijus doties izpētes braucienā. Kopumā žurnālisti apmeklēja trīs atšķirīgas stādaudzētavas.

Z/s "Baižas"

Stādaudzētava specializējusies dekoratīvo ziemciešu audzēšanā un podu puķu pavairošanā. Stādu audzēšana un pārziemināšana notiek vairākās siltumnīcās. Audzētavas attīstība bijusi ļoti strauja, tādēļ sezonā tiek nodarbināts pat līdz 10 cilvēkiem. Attīstība notikusi, pateicoties dažādiem projektiem, kuros bijušas iesaistītas apzaļumošanas firmas. Patstāvīgi pašā saimniecībā līdz šim īstenots viens projekts. Te vairo tikai tos augus, kas spēj paši pārziemt uz stādu laukumiem. Sortimentu regulāri paplašina, jo arvien vairāk pie mums izplatās stādu tūrisms. "Iepirkties regulāri brauc autobusi ar igauņiem, somi vispār pieliek autobusam piekabi, iepērkas un dodas tālāk," saka saimniece Zane Zeltiņa.

Z/s "Pīlādži"

Celmlauži ābeļu un bumbieru stādu biznesā iekārtojušies Siguldas pievārtē

Žurnālisti tika iepazīstināti ar dažādu retu stādu iegādes iespējām pašmāju stādaudzētavās

Foto: Ilze Rūtenberga-Bērziņa

un savu klastu pēdējos gados papildinājuši arī ar ēdamajiem pīlādžiem. 25 gadu pieredze šajā biznesā ļāvusi kļūt par vienu no lielākajām stādaudzētavām Latvijā. Te var iegādāties pārbaudītas 70 ābeļu un 10 bumbieru šķirnes. "Pīlādžos" pieejami arī plūmju, ķiršu, pīlādžu un ogulāju stādi, kuriem pievienoti šķirņu apraksti. Visi augi izvietoti jaunā un pārredzamā stādu tirgošanas laukumā. "Mēs ikvienam sniedzam konsultācijas par jebkura šeit nopērkama auga audzēšanas niansēm, tomēr tas nebūt nav viss," norāda stādaudzētavas īpašnieks Jānis Zilvers. "Labprāt uzņemam tūristus, piedāvājot mūsu pašu gatavoto

vinu un bezalkoholisko dzērienu degustāciju, kūku gatavošanas meistarklases."

Z/s "Lēpes"

Saimniecība ir īsta paradīze reto augu mīļotājiem. Pavisam nelielā platībā te pieejami daudzi simti skujeņu, lapu koku un krūmu. Stādu sortimentu regulāri papildina no lielākās eksotisko augu "Szmīt" stādaudzētavas Polijā. Lai arī netālu no saimniecības atrodas konkurents – lielā Baltezersa stādu audzētava, par noieta trūkumu saimniece nesūdzas. ■

Māris Narvils, LLKC vecākais speciālists dārzkopībā, Ilze Rūtenberga-Bērziņa, LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

3. lpp.

Tātad – mums pa punktiem jāsaliek, kas mums ir svarīgākais lauksaimniecībā un kas – lauku attīstībā. Jānosauc, piemēram, pieci punkti prioritārā secībā un jānosaka, cik procentus no kopējās summas kurai prioritātei piešķirt. Un pie tā arī jāpieturas. Kad būs zināma naudas summa, tad arī attiecīgi tā jāsadala.

Ne mazāk svarīgi noteikt rādītājus, ko Latvijā vēlamies sasniegt. Piemēram, mums ir 10 tūkst. tirgum ražojošas saimniecības, par kurām rūpējamies, gādājam par to pamatlīdzekļu atjaunošanu un nosakām, ka, piemēram, viena saimniecība septiņu gadu periodā nevar pretendēt uz vairāk nekā 150 tūkst. eiro investīcijām. Galvenais – noteikt, ko vēlamies attīstīt. Ja runa par lauksaimniecību, tad, kādas nozares, kādām vajadzībām.

– Lauksaimnieki aizvien vairāk sūdzas par darbaspēka trūkumu, no otras puses – par algu, ko lauk-

saimnieks gatavs maksāt, nav pārāk daudz strādāt gribētāju. Kā nākas, ka algu līmenis lauksaimniecībā ir tik ļoti zems, par spīti pāris miljardu eiro lieliem ES fondu, tātad – visas sabiedrības – ieguldījumiem efektivitātes uzlabošanā un konkurētspējā?

– Tas ir jautājums par naudas sadali – kam to dot un kādus rezultātus vēlamies sasniegt. Pašlaik ministrija ļoti daudz strādā pie finansējuma izvēlēm nākotnē. EK jau ir definējusi nākotnes KLP virzienus, kuru vidū ir vienlīdzīgi ienākumi, lauku telpas attīstība, zināšanas un inovācijas, vides un klimata jautājumi. Būtu labi veikt SVID analīzi un vērtēt, kur ieguldīt. Zināšanām un inovācijām, uzskatu, vajadzētu pietiekami daudz līdzekļu. Par to mums bijušas diskusijas ar nevalstiskajām lauksaimnieku organizācijām. Šajā periodā zināšanām atvēlēja 1% no LAP finansējuma, tas nešķīta pārāk svarīgi, jo visiem vairāk interesē-

ja investīcijas. Arī pašlaik šim mērķim nepievērš nopietnu uzmanību. Nepietiekami tiek domāts, ka inovācijām un zināšanām ir vislielākā nozīme. Pagaidām izskatās, ka galvenais ir iegūt pēc iespējas vairāk ES naudas. Kad tā būs, tad arī domās, kā dalīt. Nē, vispirms jāsaprot, kādi ir mūsu mērķi. Ja pratīsim tos pareizi noteikt un ieguldīt, atpakaļ varam saņemt daudz vairāk. Uzskatu, ka mums ir vāji ar zināšanām un inovācijām. Ne reti šis jautājums tiek pagriezts – nu, ko jums tur zinātniekiem vajag. Nē, ne jau zinātniekiem "vajag", visiem vajag, lai varam ražot ko tādu, kas ir pārdodams par augstāku cenu un attiecīgi jums, zemniekiem, būtu lielāka peļņa un varētu arī strādniekiem vairāk maksāt. Tas visiem ir izdevīgāk. ■

Iveta Tomsona, LLKC Apgāda vadītāja

Pilnu interviju ar Elitu Bengu varat izlasīt LLKC žurnālā "Latvijas Lopkopis" aprīļa numurā un www.llkc.lv

DĀRZKOPIBA

KĀ IZVĒLĒTIES ĶIRBJUS AUDZĒŠANAI

Foto: Māris Narvils

Maijs tradicionāli ir mēnesis, kad mēs pievēršamies ķirbju, kabaču, cukīni un patisonu audzēšanai. Šoreiz par to, kā izvēlēties ķirbjus audzēšanai.

Viena no pazīmēm, pēc kā var atpazīt, pie kādas grupas pieder jūsu ķirbis, ir augļa kātiņš. Izrādās, ka tas katras grupas ķirbjiem ir atšķirīgs. Pastāv vairāki ķirbju šķirņu grupējumi, te īsti viens viedoklis nepastāv. Viens no drošākajiem grupēšanas veidiem ir pēc to sugām, tātad – botāniskā nosaukuma.

Parastie ķirbji (*Cucurbita pepo*) – ir visizplatītākā ķirbju grupa. Tie var būt salīdzinoši daudzveidīgi gan pēc formas, gan pēc krāsas. Svara ziņā arī tie var būt atšķirīgi, pat vairāk nekā 10 kg smagi. Augļa kātiņš šiem ķirbjiem ir piecšķautnains un vienādā diametrā visā garumā. Lielākā daļa šķirņu ir ar labu ražību un agrīnas. Ķirbjiem nobriestot, tiem veidojas ļoti cieta miza, kas nodrošina lielisku uzglabāšanos. Mīkstums ir šķiedrains, ar graudainu konsistenci. Sēklas ir vidēji lielas, bāli dzeltenas vai krēmkrāsas. Sēklu svars 1000 gab. ir 180–220 g.

'*Kailsēklu*' – pieder pie šīs grupas, bet atšķirībā no pārējiem sēklām nav cietā apvalka, ir tikai plāna caurspīdīga plēvīte. Tiem ir augstākais eļļas saturs starp visiem ķirbjiem. '*Danka Polka*' – kailsēklu ķirbis, augļi 2,5–2,8 kg svarā.

Augļi ir apaļas formas dzeltenī zaļā krāsā. Piemēroti gan svaigam patēriņam, gan pārstrādei. Sēklām ir ļoti laba garša.

'*Cargo*' F1 – vidēji vēls hibrīds, veģetācijas periods 100 dienas. Augs ar īsiem dzinumiem. Augļu vidējais lielums 9–12 kg, tie ir apaļi un oranžā krāsā. Izturīgi pret miltrasu. No auga iegūst 2–3 augļus.

Drošākais veids, lai nodrošinātu šķirnes tīrību, ir iegādāties ķirbju sēklas katru gadu no jauna

Muskata ķirbji (*Cucurbita moskata*) – augļi salīdzinoši lieli, miza stingra, bet ne koksaina. Augļiem nogatavojoties, miza iegūst dzeltenīgi brūnganu nokrāsu, bez spīduma. Augļa kātiņš piecšķautnains un pie augļa pāresnināts. Tiem ir ļoti laba garša. Mīkstums ir blīvs, sulīgs, ar maigu konsistenci, oranžā krāsā un ar labu aromātu. Tie ir saldi, jo cukura saturs labā vasarā var sasniegt pat 12%. Augsts ir arī karotīna saturs – 26 mg/100 g augļa. No citu grupu ķirbjiem atšķiras ar garāku veģetā-

cijas periodu, līdz ar to labākai ražai vajag vairāk siltuma. Uzturā var lietot jau tad, kad miza vēl nav nobriedusi. Tiem ir plašs pielietojums kulinārijā. Sēklas vidēja izmēra, netīri baltā krāsā. Sēklu svars 1000 gab. 80–150 g.

Riekstu ķirbji, kas arī pieder pie šīs grupas, ir ar blīvu, stingru, kraukšķīgu mīkstumu. Tas ir ar graudainu struktūru, dažiem ķirbjiem tā vairāk līdzinās burkānu konsistencei. Garša salda, atgādina riekstu kodolu garšu. Labi garšo svaigi, izmantojami cepšanai, pildīšanai. Ķirbja sula ir piesātināta, salda.

Butternut (*Sviesta*) – garstīgu ķirbji, ir siltuma prasīgi, vidēji vēli. Vislabāk audzēt uz "augstām" dobēm aizvējā vai arī siltumnīcā. Augļi ir garenas formas, tumši zaļi, vēlāk ar dzeltenbrūnu mizu. Miza gluda, elastīga, mīkstums oranždzeltens, blīvs, salds, ar augstu kvalitāti un arbūzam līdzīgu smaržu. Lieliski noder kulinārijā un ļoti garšīgi. Iegriezti var saglabāties mēnesi.

'*Barbara*' – vēla šķirne, veģetācijas periods 110 dienas. Siltumprasīga šķirne, audzējama tikai no dēsta. Auglis neliels 2–3 kg zaļā krāsā ar gaišākām svītrām. Mīkstums augstvērtīgs, ar labu garšu, intensīvi oranžā krāsā. Audzējot atstāt novākšanai vajadzētu tikai 2–3 augļus.

'*Early Butter Nut*' F1 – augļi nelieli, tikai 1–2 kg, taču ar lieliskām garšas īpašībām, jo garšo pēc riekstiem.

► 9. lpp.

◀ 8. lpp.

Miza dzeltenbrūnā krāsā, mīkstums oranžs. Der gan svaigam patēriņam, gan uzglabāšanai.

'Futsu Black Rinded' – vēla šķirne, veģetācijas periods 120 dienas. Augļi nelieli 1–3 kg. Miza gaiši brūna ar pelēkām rievām. Augļiem piemīt ne tikai labas garšas īpašības, bet tie lieliski uzglabājas. No viena auga var iegūt 1–3 augļus.

'Hawk' – vidēji agrā šķirne, veģetācijas periods 90 dienas. Pieder pie riekstu ķirbju grupas. Augļi nelieli 0,5–0,7 kg, piemēroti nelielām platībām. No viena auga var iegūt 4–6 augļus.

'Muscade de Provence' – augļi plakani, apaļi, ar ļoti izteiktu ribojumu. Miza tehniskā gatavībā ir pelēcīgi zaļgana, ar sīkiem plankumiem, nogatavojoties paliek oranžā krāsā ar pelēcīgām svītrām. Mīkstums dzeltenīgi oranžs. Ļoti blīvs, svars var sasniegt 5–10 kg. Viena no populārākajām šīs grupas šķirnēm Latvijā tirgū. Ļoti labas garšas īpašības.

'Waltham Butternut' – šķirne agrā, veģetācijas periods tikai 75–85 dienas. Augļi garenī, līdz 20 cm, svars 1–2 kg. Miza gaiši brūna, mīkstums dzeltenīgi oranžā krāsā, sulīgs, ar riekstu garšu. Teicams izmantošanai svaigā veidā, bet vienlaikus labi uzglabājams.

Lielaugļu ķirbji (*Cucurbita maxima*) – augu stublājiem ir raksturīgi mazi dzelkšņi. Miza augļiem mīksta, bet, ja ķirbjiem un kātiņam izdodas nobriest, tad tie ļoti labi glabājas. Tie var būt gan apaļas, gan garenas formas. Krāsa, sākot no baltas, zaļas, līdz rozā nokrāsai. Augļa kātiņš cilindrisks vai pie augļa viegli konisks, bet ne paresnīnāts. Garšas īpašības nav tik labas kā pārējiem ķirbjiem. Savu popularitāti iemantojuši ar daudziem rekordiņiem dažādos ķirbju sacensību pasākumos visā pasaulē. Latvijā rekordliels ķirbis – 404 kg tika izaudzēts ķirbjiem labvēlīgajā 2016. gadā.

'Atlantic Giant' F1 – augļi ar izteikti spilgtu mizu, oranžā krāsā. Augļu svars var svārstīties ļoti lielā diapazonā no 20 kg līdz pat 500 un vairāk kilogramu. Tipisks pārstrādes ķirbis, tajā skaitā sulas ieguvei.

'Atlants' – vēla šķirne, veģetācijas periods līdz novākšanai ir 110–130 dienas. Šķirne jau ilgi ir tirgū, bet vēl joprojām populāra. Augļi apaļi, ovālas formas. Miza oranžā krāsā. Mīkstums dzeltenīgi oranžs. Augļi lieli – līdz 50 kg. Piemēroti sulas ieguvei. Lieliski uzglabājas.

'Big Max' – vēla šķirne, veģetācijas periods līdz novākšanai ir 120 dienas. Augi veido garas vasas. Augļi apaļas formas, miza gaiši oranžā krāsā, bet mīkstums dzeltenā. Augļu vidējais svars ap 25 kg. Sulīguma dēļ labi izmantojams sulu spiešanai.

'Big Moon' – vēla šķirne, veģetācijas periods līdz novākšanai ir 120 dienas. Miza oranžā krāsā, bet mīkstums dzeltenoranžā.

'Big Moose' – vēla šķirne, veģetācijas periods 110 dienas. Augļi lieli 25–50 kg, oranži ar gaišākām svītrām, ļoti piemērots Helovīna svētku grebšanai. Uz auga ļauj veidoties tikai 1–2 augļiem, ne vairāk.

Hokaido vai japāņu tips (Uchiki Kuri) – raksturīgi ar savu īpatnējo formu, skatoties no sāna, ja nebūtu spilgti oranžais krāsojums, izskatītos kā sīpols, jo tā augšējā daļa ir pastiepta un pāriet augļa kātiņā, kas ir apaļš šķērsgrīzumā un pilnībā pārkoksnējies. Ar katru gadu universālās izmantošanas dēļ kulinārijā kļūst arvien populārāki.

'Alligator' – vidēji agrs, veģetācijas periods 90 dienas. No pārējiem atšķiras ar tumši zaļu mizu un zeltaini dzeltenu mizu. Augļa svars 1,3–1,8 kg. Rekordists uzglabāšanas laika

ziņā, pat līdz 8 mēnešiem. No auga var ievākt 2–5 ķirbjus.

'Amoro' – vidēji agrs, veģetācijas periods 95 dienas. Augļi nelieli 0,8–1,3 kg, bet sirdsveida formas. Labi sagatavojams izmantošanai, jo sēklotne viegli atdalās no mīkstuma. No auga ievāc 2–4 augļus.

'Fictor' – vidēji agrs, veģetācijas periods 90 dienas. Augļi nelieli 0,8–1,3 kg. No auga var novākt 2–3 augļus.

'Orange Summer' – agrs, veģetācijas periods vien 85 dienas. Auglim miza sarkanā krāsā, svars 1,2–1,5 kg. Augsta izturība pret miltrasu. No auga ievāc 3–4 augļus.

'Potimarron' F1 – nelieli 1–1,5 kg smagi augļi, spilgtā, sarkanoranžā krāsā ar oranžu mīkstumu. No viena auga var novākt 2–4 ķirbjus.

'Solar' – vidēji agrs, veģetācijas periods 90 dienas. Piemērots profesionālai audzēšanai. Augļa svars 0,8–1,3 kg, uzglabājams līdz februārim. No auga varēs ievākt 1–3 augļus.

'Tractor' – vidēji agrs, veģetācijas periods 95 dienas. Augsts augšanas spars. Augļi plakani – lodveida formas. Augļu svars 2–4 kg. Labi glabājas – līdz februāra beigām. No auga iegūstami 1–3 augļi.

Sēklu ievākšana

Ja no šķirnēm tas būtu iespējams, tad no nopirktiem un izaudzētajiem hibrīdu ķirbjiem to vispār nav vērts darīt. Ķirbji ir no pateicīgākajām kultūrām jaunu šķirņu veidošanā, jo ļoti labi krustojas savā starpā. To selekcijas uzņēmumi arī izmanto savā darbā. Ko tas nozīmē sēklu ieguvei ķirbju audzēšanai nākamajā gadā? Vien to, ka, visticamāk, jūs ievāksiet sēklas, kurām jau audzēšanas laikā, pateicoties apputeksnētāju darbībai, būs notikusi krustošana. Pat ja jums šķiet, ka tuvākajā apkārtnē neviens ķirbjus neaudzē, tas nenozīmē, ka nav notikusi patvaļīga apputeksnēšana. Tāpēc drošākais veids tomēr, lai nodrošinātu šķirnes tīrību, ir iegādāties sēklas katru gadu no jauna. Vai tas nozīmē, ka sēklas no ķirbjiem nedrīkst izmantot citur, – nebūt nē, jo to uzturvērtībai nebūs ne vainas, un droši varam lietot uzturā. ■

Novāktie Hokaido ķirbji pēc briedes procesā

Dažādu šķirņu ķirbji pēc ražas novākšanas

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tāl. 29609943

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

LOPKOPIĒBA

JĀPIEMĒRO DZĪVNIĒKU AUDZĒŠANAS REGULA

No 2018. gada 1. novembra ES dalībvalstīm, tostarp Latvijai, jāpiemēro Dzīvnieku audzēšanas regula 1, kuras mērķis ir uzlabot tīršķirnes dzīvnieku audzēšanas sistēmas, kā arī piemērot vienotus nosacījumus visās ES dalībvalstīs.

Dzīvnieku audzēšanas regula aizstās pašlaik spēkā esošās ES dzīvnieku audzēšanas direktīvas un lēmumus un ir tieši piemērojama. Regula attiecas uz tīršķirnes liellopu, cūku, aitu, kazu un zirgu audzēšanu, kā arī krustojuma cūku audzēšanu.

Dzīvnieku audzēšanas regulā iekļautas prasības šķirnes liellopu, cūku, aitu, kazu un zirgu audzētāju biedrībām un krustojuma cūku audzētāju organizācijām, minēto sugu dzīvnieku audzētājiem un citām personām, kuras nodarbojas ar minēto sugu tīršķirnes dzīvnieku vai krustojuma cūku izaudzēšanu. Tāpat Dzīvnieku audzēšanas regulā ietvertas prasības oficiālo kontroļu veikšanai, kā arī noteiktas veicamās darbības, ja kontrolēs konstatēs, ka netiek pildīti regulas nosacījumi. Jāņem vērā, ka regulā ir noteiktas arī Eiropas Komisijas kontroles jebkurā ES dalībvalstī.

Dzīvnieku audzēšanas regulā ir paredzētas atvieglotas prasības apdraudētām šķirnēm (t. i., vietējām šķirnēm, kurās ir ļoti mazs dzīvnieku skaits), lai tās varētu veiksmīgi saglabāt.

Lai nedublētu Dzīvnieku audzēšanas regulas normas, kā arī noteiktu pārējās nepieciešamās prasības (kas nav reglamentētas ES līmenī) dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba sistēmas uzlabošanai valstī, Latvijai ir jāprecizē nacionālās tiesību normas. Lai nodrošinātu iepriekš minēto, Zemkopības ministrija ir sagatavojusi likumprojektu "Dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba likums", kas aizstās pašlaik spēkā esošo Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likumu. Plānots, ka likumprojekts stāsies spēkā līdz 2018. gada 1. novembrim.

Tā kā lauksaimnieks pats izvēlas savas saimniekošanas virzienus, tad likumprojektā ir precizētas un arī nodalītas dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba jomas:

1) lauksaimniecības dzīvnieku audzēšana, kuras mērķis ir dzīvnieku

SVARĪGĀKAIS SAIMNIEKAM

Tā kā gaidāmas izmaiņas lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba regulējumā, LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja **Silvija Dreijere** uzsver būtiskāko, kas jāievēro saimniekam:

- Ja saimniecība plāno nodarboties ar šķirnes dzīvnieku audzēšanu un realizāciju, tad ir jāsakārto visi dokumenti un tīršķirnes dzīvnieki jāieraksta Ciltsgrāmatā.
- Pēc šī gada 1. novembra šķirnes dzīvniekus varēs realizēt tikai tās saimniecības, kuras strādās ar ciltsdarbu (veiks dzīvnieku snieguma novērtējumu), nevis vienkārši veiks pārraudzību.
- Iegādājoties tīršķirnes vaislas dzīvniekus ārzemēs, vispirms konsultējieties ar attiecīgo šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju par visiem nepieciešamajiem dokumentiem, kas nepieciešami tīršķirnes dzīvniekam.

izcelsmes produktu, piemēram, piena, gaļas, olu, vilnas u. c., ražošana, tai skaitā dzīvnieku iegūšana (izņemot tīršķirnes lauksaimniecības dzīv-

nieku iegūšana). Lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas process ietver arī pārraudzību, līdz ar to šo dzīvnieku audzētāji, tāpat kā līdz šim, brīvprātīgi varēs veikt pārraudzību, kas ietvers tikai dzīvnieku produktivitātes datu uzskaiti;

2) ciltsdarbs, kas ir dažādu pasākumu komplekss audzēšanas programmas īstenošanai, un tā mērķis ir tīršķirnes lauksaimniecības dzīvnieku vai krustojuma cūku iegūšana. Ja saimniecība iesaistītās ciltsdarbā, tai ir jāsadarbojas ar attiecīgo šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrību vai krustojuma cūku audzētāju organizāciju un jāveic visi ciltsdarba pasākumi, tostarp snieguma pārbaude. Snieguma pārbaudes laikā iegūst datus par lauksaimniecības dzīvnieku, tā produktivitāti, eksterjeru, kā arī citus datus, ar kuru palīdzību var noteikt lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko kvalitāti.

Jaunajā likumprojektā "Dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba likums" paredzēto jomu sadalījuma uzskatāmībai ir pievienota lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas un ciltsdarba shēma.

ZM informācija

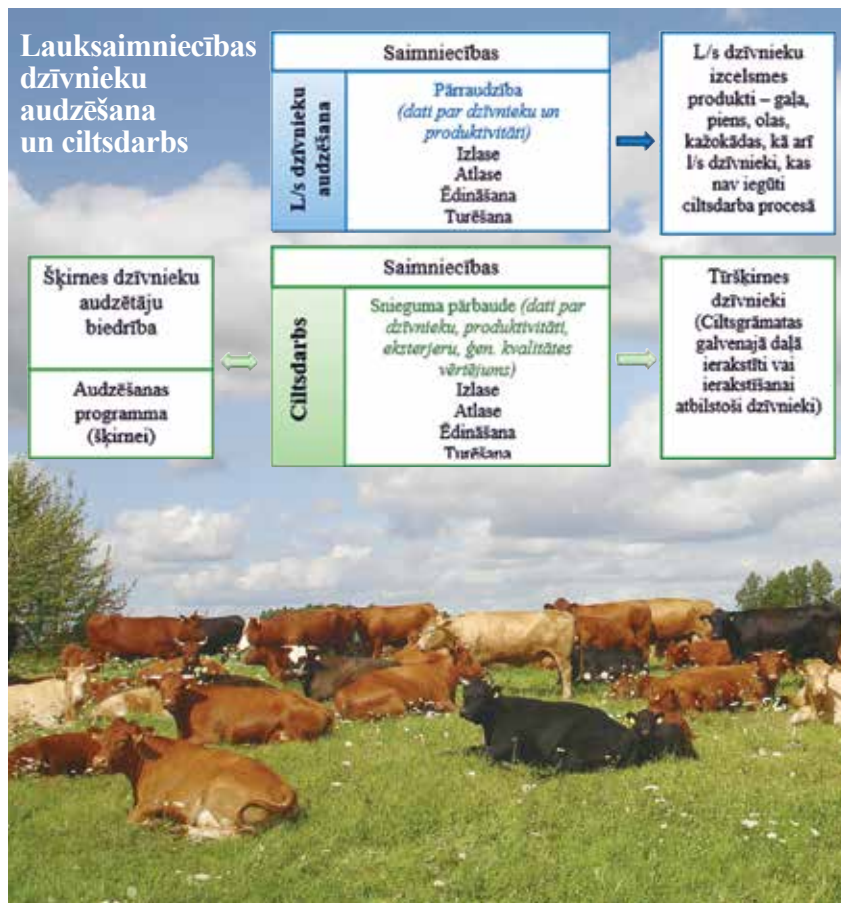

Foto: Ilze Skudra

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LOPKOPĪBA

PAMATNOSACĪJUMI GOVJU KOMFORTAM KŪTĪ

Būtiskākie pamatnosacījumi govju komfortam kūtī ir: pietiekama ventilācija un gaisa plūsma; lielāks atbilstoša izmēra guļvietu skaits nekā govju skaits grupā; pareizi saplānota govju kustība jeb plūsma; pārdomāta darbaspēka un slaukšanas zāles efektivitāte.

Paplašinot ganāmpulku un govju mītnes, biežāk apspriežamie jautājumi ir komfortabla vieta dzīvniekiem un nepieciešamie kapitālieguldījumi tās nodrošināšanai. Precīza un pārdomāta plānošana ir nepieciešama, jo katra kļūda govju komforta nodrošināšanā nesīs lielus zaudējumus nākotnē. Saimnieki bieži brīnās, kā tas notiek, ka pie līdzvērtīgas barības bāzes vienā saimniecībā piens tek un govīs ir veselīgas, bet otrā – rezultātu nav. Maksimāls komforts govīm mītnēs ir šī noslēpuma atslēgas vārds.

Kūts būvēšana vai rekonstrukcija ir kompromiss starp vēlmēm un iespējām. Pieminēšu pamatlietas, kas jāievēro nepiesietās turēšanas kūtīs un kuras nedrīkstam ignorēt, plānojot, rekonstruējot vai uzlabojot govju mītnes.

Vieta

Vieta ir pirmais, kas jāaprēķina, – katrai govij nepieciešami vismaz 8 līdz 10 kvadrātmetri, ieskaitot ejas un barības galdaus.

Ventilācija

Gaisa plūsma ir nākamais vitāli svarīgais faktors, taču tam Latvijā bieži nepievēršam pietiekamu uzmanību.

- Nevajag jauncelni „lipināt” pie jau esošajām būvēm. Tas var izjaukt dabīgās gaisa plūsmas, un nebūs iespējams nodrošināt pietiekamu ventilāciju. Kūts sānu malai jāatrodas pēc iespējas perpendikulāri valdošajiem vējiem.

- Sānu malās atvērtajai daļai jābūt 2,5–4 m augstai atkarībā no kūts platuma un govju daudzuma (0,75 m uz govju guļvietas rindu).

- Pieaugušai govij nepieciešamais svaigā gaisa daudzums vasarā ir 280 kubikmetri/stundā un 133 kubikmetri/stundā ziemā.

- Ventilācijas sistēmas konkrētās prasības un izmērus ietekmēs jumta salaidums, slīpums, augstums, bet ventilācijas atvērsumam jumta korē jābūt 2% no kūts platuma.

Foto: Dainis Arbidāns

Guļvietu skaits un dizains

- Govīm diennaktī kopumā ir jāguļ pietiekami ilgs laiks, lai tās būtu atpūtušas un veselīgas, ar spēcīgu imūnsistēmu. Govs diena ir sadalīta daudzos ciklos (ēšana, dzeršana, gulēšana), tāpēc barībai un ūdenim ir jābūt brīvi un ērti sasniedzamam no jebkuras guļvietas kūtī. Minimālais laiks, kas govij jāpavada guļot guļvietā, ir 12 stundas, optimālais – 13–14 stundas, ideālais – 17–18 stundas. Katra papildu stunda virs minimuma govīs diennakts izslaukumu palielinās par 0,5–1 kg piena no govīs dienā.

- Vislabākais būtu uz 90 govīm plānot 100 guļvietas atbilstoši govju lielumam.

- 700 kg smagai melnraibajai Holšteinas šķirnes govij nepieciešamie guļvietas izmēri ir 1,28 m platumā un 1,80 m garumā. Lai govīs gulētu taisni nevis pa diagonāli, krūšu balstam jābūt vismaz 50–85 cm uz priekšu un 100 cm augstumā, bez šķēršļiem izklupienam piecelšanās brīdī.

- Govju guļvietām jābūt mīkstām. Guļot uz cietas pamatnes, tiek traucēta asins plūsma caur tesmeni.

- Betonētājām guļvietām ir jābūt ar 2–3 grādu slīpumu un ne augstāk par 20 cm no mēslu ejas.

- Ja nepietiek pareiza izmēra guļvietu, govīs negrib gulēt guļvietās, tām rodas lielāka iespējamība klibot, saslimt ar mastītu, kā arī pasliktinās auglības rādītāji.

- Jūs tikai un vienīgi finansiāli iegūsiet, ja pareizi izplānosiet kūti un

atbilstoši govju lielumam ierīkosiet guļvietas.

Ejas

Palielinoties govju skaitam kūtī, ir jānodrošina brīva govju kustība bez šķēršļiem, tāpēc eju platumam starp guļvietu rindām jābūt 3 m un pie barības galda 4 m.

- Katrai govij nepieciešamais barības galda garums ir 0,7–0,75 m, arī ūdenim ir jābūt brīvi pieejamam. Tas nozīmē, ka 10% govju no grupas ir jāspēj vienlaikus dzert, vienai govij paredzot 10–20 cm dzirdnes garuma. Praktiski rēķinot, viena standarta garā ūdens sile ir pietiekama 20 govīm, un viena ātrās caurplūdes individuālā dzirdne – 15 govīm.

- Rūpīgi jāizplāno govju kustība uz slaukšanās zāli, pie barības galda un dzirdnēm, kā arī ceļš atpakaļ uz guļvietām.

Slaukšanas zāle

Bieži saimnieki mēģina paplašināt ganāmpulkus, nesamērojot to ar slaukšanas zāles lielumu. Slaukšanās laiks ar gaidīšanu slaukšanas zālē nedrīkst pārsniegt 2 stundas dienā. Pie mums gan lielākoties laiks tiek pārtērēts, lēni strādājot slaukšanas zālē, tāpēc slaukšanas laiks vienai grupai pagarinās. **■**

Silvija DREIJERE,
LLKC Lopkopības
nodaļas vadītāja
e-pasts:
silvija.dreijere@llkc.lv
tālrs. 26552748

MEŽSAIMNIECĪBA

BŪSIM VĒRĪGI UN SARGĀSIM LATVIJAS OZOLUS!

Pagājušā gada nogalē izplatījās satraucoša informācija par Talsu apkārtnē konstatēto akūto ozolu kalšanu. Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD), pēc Valsts meža dienesta (VMD) informācijas par kalstošiem ozoliem, Talsu pauguraines dabas parka teritorijā noņēma paraugus, un pirmo reizi konstatēja bīstamo ozolu slimību – akūto ozolu kalšanu (*Acute oak decline*).

Pēc VAAD informācijas, akūto ozolu kalšanas ierosinātājas ir zinātnei pilnīgi jaunas baktērijas, visbiežāk – *Gibbsiella quercinecans* un *Brenneria goodwinii*. Slimība ir īpaši izplatīta Lielbritānijā, kur šobrīd notiek intensīvi šīs slimības pētījumi. Pēc britu zinātnieku teiktā, slimība skar galvenokārt tikai nobriedušus ozolus – tādus, kas ir vairāk nekā 50 gadus veci un kuru diametrs krūšu augstumā ir vairāk nekā 30 cm. Slimības izplatīšanās ceļš nav identificēts, bet laboratoriski ir pierādīts piecās valstīs, neformāli konstatēts astoņās.

Svarīgākā ozolu slimības pazīme – no inficētā koka stumbra pa mazām, vertikālām plaisām tek tumšs, lipīgs šķidrums

Slimības pazīmes

No inficētā koka stumbra 1–2 metru augstumā iztek tumšs, lipīgs eksudāts, kas izdalās pa mazām, vertikālām plaisām. Tumšā šķidruma izdalīšanās parasti novērojama pavasarī (martā–jūnijā) un rudenī (oktobrī–novembrī). Zem mizas saskatāmi tumši, slapji, neregulāras formas ievainojumi, kas mēdz izplatīties aplievās koksnē. Inficētajos kokos gandrīz vienmēr konstatējama šaurspārnu krāšņvabole (*Agilus biguttatus*). Zem ārējās mizas novērojamas vaboles kāpurejas, savukārt stumbra sulošanās vietu tiešā tuvumā redzami pieaugušo vaboļu radītie D-formas izskrejas caurumi.

Novērojumi liecina, ka reizēm inficētie ozoli daļēji paši atkopjas no slimības, tomēr vairumā gadījumu tie salīdzinoši ātri aiziet bojā – parasti 3–5 gadu laikā kopš simptomu parādīšanās.

VMD Dienvidkurzemes virsmežniecības inženieris meža aizsardzības jautājumos Oskars Zaļkalns: "Pagaidām akūtā ozolu kalšana konstatēta tikai Talsu apkārtnē. Slimības iemesls varētu būt vairāku faktoru kopums, kas veicina slimības attīstību. Piemēram, maijvaboles, ozolu tinējs, miltrasa, sausums vasarā, pārāk lielais mitrums rudenī, uz ko ozols reaģē ļoti izteikti. Ja slimība konstatēta, koks uzreiz var neaiziet bojā. Ja būs labvēlīgāki augšanas apstākļi, koks var izdzīvot."

Pagaidām slimība vēl ir pārāk maz izpētīta, lai varētu sniegt kādus konkrētus ieteikumus tās apkarošanai.

Aicinām ziņot par ozolu slimību!

Valsts augu aizsardzības dienests sadarbībā ar Valsts meža dienestu ir sagatavojis informatīvo materiālu un anketas slimības apzināšanai. Informatīvais materiāls un video pieejams Zemkopības ministrijas mājaslapā www.zm.gov.lv sadaļā Meža nozare.

VMD aicina inficētos kokus neaiztikt, bet ziņot dienestam par konkrētiem ozoliem ar slimības simptomiem inženieriem vides aizsardzības jautājumos:

Oskars Zaļkalns (tālrunis: 26188968; e-pasts: oskars.zalkalns@dienvidkurzeme.vmd.gov.lv),

Vasilij Kolačs (tālrunis: 29441040; e-pasts: vasilij.kolacs@ziemelvidzeme.vmd.gov.lv).

Informējot jānorāda atrašanās vieta un kontaktinformācija, lai varētu sazināties. Sūtot e-pastu, vēlams pievienot attēlu, kur redzams ozola stumbrs ar plaisu, no kura izdalās tumšais šķidrums (eksudāts).

Sarmīte GRUNDŠTEINE, MKPC direktora vietniece informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine@mkpc.llkc.lv
tāl. 63050477

“LAUKU LAPU” IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapu” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.
Abonēšanas indekss – 1163.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES
GAITEŅOSREGULA PRET NEGODĪGU
TIRDZNICĪBAS PRAKSI

Eiropas Komisija apstiprināšanai iesniegusi jaunu tiesību aktu, kura mērķis ir ierobežot negodīgu tirdzniecības praksi un aizsargāt mazos un vidējos lauksaimniekus.

Tiesību akts iesniegts šī gada 12. aprīlī, tajā ir fiksēti vairāki liegumi tirgotājiem, piemēram, maksājumu kavēšana, ātri bojājošos produktu pasūtījumu anulēšana pēdējā brīdī, vienpusēju izmaiņu veikšana piegāžu līgumos un citi. Tiesību aktā arī noteiktas citas normas, tostarp nepārdoto pārtikas produktu atgriešana piegādātājam tikai pēc abu pušu vienošanās.

EK norāda, ka tiesību akta priekšlikumā ietvertas minimālās prasības negodīgas tirdzniecības prakses novēršanai. Priekšlikumā paredzēts, ka tiesību akta izpildei katrā dalībvalstī šī uzdevuma izpilde jādeļēģ kādai no valsts iestādēm, kuras uzdevums būtu arī pievērst uzmanību visiem gadījumiem, kas var apdraudēt pārtikas

piegādātājus un viņu iespējas realizēt saražoto.

EK norāda, kas šis ir kārtējais tiesību akta priekšlikums, kas dod iespējas lauksaimniekiem uzlabot savu stāvokli kopējā tirdzniecības ķēdē. Nu jau vairākus gadus ES ir spēkā tiesību akts, kas ļauj sadarboties atzītām lauksaimnieku ražotāju grupām, lai vienotos par labākiem nosacījumiem tirgū.

Atgādināsim, ka ES pārtikas apgādes ķēdē ir nodarbināti apmēram 11 miljoni saimniecību un 44 miljoni cilvēku. ES lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs Fils Hogans 2016. gada janvārī izveidoja Lauksaimniecības tirgus darba grupu, kuras uzdevums ir izstrādāt priekšlikumus lauksaimnieku stāvokļa uzlabošanai kopējā pārtikas ķēdē. Darba grupas priekšlikumi tiek izstrādāti trijās likumdošanas pasākumu jomās: ražotāju sadarbības veicināšanai, negodīgas tirdzniecības prakses ierobežošanai un tirgus pārredzamības nodrošināšanai. ■

LAUKSAIMNIECĪBAS KOMISĀRS:
JĀAIZSARGĀ MAZIE UN VIDĒJIE

“Galvenā prioritāte pašreizējās ES budžeta sarunās ir aizsargāt mazos un vidējos lauksaimniekus, kuri ir Eiropas pārtikas ražošanas un lauku kopienu mugurkauls,” tā paziņojis ES lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs Fils Hogans.

Par mazo un vidējo saimniecību aizstāvību komisārs paziņoja aprīlī Īrijā, Kilkenujā notikušajā civilā dialoga konferencē, ko organizēja Eiropas Komisija (EK) sadarbībā ar Īrijas zemnieku asociāciju. F. Hogans: “Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) ir veiksmes stāsts Eiropā, un es uzskatu, ka tās finansējums garantē ES iedzīvotājiem vislabāko pārtikas kvalitāti un drošību pasaulē, saglabājot mūsu lauku apvidus ilgtspējīgus un pievilcīgus.” Komisārs norāda, ka šobrīd KLP budžeta aizstāvēšana ir ne-

pieredzēts izaicinājums, ņemot vērā, ka *Brexit* dēļ ES budžetā būs par 12 miljardiem eiro mazāk nekā līdz šim. Turklāt augušas izmaksas ES drošībai un aizsardzībai, migrācijas jautājumu risināšanai un citām prioritātēm. Tādēļ F. Hogans rosinājis palielināt dalībvalstu iemaksu apjomu ES budžetā, un šo ierosinājumu pozitīvi novērtējuši Īrijas, Ungārijas, Portugāles, Francijas, Slovēnijas un Baltijas valstu premjerministri. Vienlaikus komisārs aicina būt reāliem, jo pastāv liela iespēja, ka KLP budžets tiks samazināts. Šādā gadījumā komisārs pastāv uz to, ka KLP budžeta finansējums prioritāri jāizlieto ienākumu stabilitātes nodrošināšanai lauksaimniekiem, jo īpaši vidējiem un mazajiem, jo šis mērķis ir fiksēts ES dibināšanas līgumā. Turklāt lauksaimniekiem nepieciešams samaksāt par ieguldījumiem, kas jāveic klimata izmaiņu mazināšanā un citu sabiedrības interešu īstenošanā. ■

PIENA CENA ES
ATKAL SLĪD LEJUP

Piena ražošanas apjoms ES pieaug, bet noiets īsti netiek tam līdzī, tāpēc Eiropas Komisija iesaka piena ražotājiem rēķināties ar piena cenu piegādes līgumos, kas nav augstāka par 30 centiem kilogramā.

Tirgus izvērtējums veikts EK Piena tirgus pārskata (*EU Milk Market Observatory*) sanāksmē, kurā kā eksperte no Latvijas piedalījās Latvijas Zemnieku federācijas pārstāve Silvija Dreijere. Sanāksmē EK pārstāvji ziņoja, ka ES gada sākumā salīdzinājumā ar pērnā gada sākumu par 3,7% pieauga piena ražošana (2017. gadā kāpums par 1,8%). To veicināja salīdzinoši augstās piena iepirkuma cenas. Saražotā piena daudzuma pieaugums nedaudz samazinājās februārī un martā aukstā laika dēļ. Eiropas Komisija prognozē, ka piena ražošanas temps šogad kopumā kļūs lēnāks, bet tomēr apjoms būs lielāks nekā 2017. gadā. Vislielākais saražotā piena daudzuma kāpums bija Vācijā un Francijā, vienīgās valstis, kurās pagājušajā gadā samazinājās saražotā piena apjoms, ir Zviedrija un Ungārija.

Šobrīd pasaules galvenie piena ražotāji ir ES un ASV. Laika apstākļu dēļ piena ražošanas temps ES varētu kristies. Piena produktu noieta veicina gan augošās ekonomikas, gan salīdzinoši augstā pārtikas eļļas cena, bet augošais piena ražošanas apjoms liek būt uzmanīgiem. Tirgus attīstību šogad noteiks pārstrādātāju izvēle, kuru produkcijas veidu ražot. Pieprasījums pēc sviesta ir lielāks nekā piedāvājums, taču pasaulē kopumā arvien vairāk tiek ražots siers, veidojot konkurenci eksporta tirgos, bet cena pagaidām tādēļ nesamazinās.

EK secina, ka piena produktu cenas nedaudz pieaug, bet patēriņš samazinās. Vienlaikus pieaug pieprasījums pēc bioloģiskā piena, tāpat arī pozitīva tirgus tendence ir kvalitatīviem piena produktiem, ko pārdod ar īpašu stāstu (piens no konkrēta reģiona, īpašas kvalitātes). ■

Informāciju sagatavoja **Iveta Tomsoņa**,
LLKC Apgāda vadītāja

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

„LAPSU MAMMA” – AIJA ZĪMELE

Lapsiņas ir uzņēmuma
iecientākā prece

LAUKU ATTĪSTĪBA

Foto: no Aijas Zīmeles personīgā arhīva

Konkursa „Laukiem būt!” uzvarētāja „Nelauksaimniecības nozarē” Aija Zīmele tirdziņā kopā ar vīra māsu Mārīti Zīmeli, topošās grāmatīņas ilustrētāju

vērtēja un nesaprata, par ko liecina tas, ka tirgus laikā tika nopirkts viens vienīgs rotaļu burkāns. Tomēr viņa nenobijās, jo ticēja, ka ikviena veiksmīga uzņēmēja stāsts sākas arī ar neveiksmēm. Šobrīd Aijai ir skaidrs, kāpēc tāda situācija radās. Pirmais gadatirgus, ko viņa apmeklēja, notika lauku teritorijā, kur pirktspēja bija salīdzinoši zema. Kā jauna uzņēmēja tobrīd viņa tam nepievērsa uzmanību, jo par to nebija aizdomājusies. Būdam optimiste, viņa meklēja citas iespējas rotaļlietu noietam. Drīz vien Aija ar savu saražoto produkciju devās uz Kalnciema tirdziņu, kur interese un atsaucība bija liela, un tas bija apliecinājums, ka apstāties nedrīkst.

Vairāk nekā 20 rotaļlietu veidu

Sākumā rotaļlietu klāsts bija neliels, bet, laikam ritot, radās jaunas idejas, un rotaļlietu sortiments aizvien paplašinājās. Šobrīd Aija piedāvā vairāk nekā 20 rotaļlietu veidus. Rotaļlietas tiek šūtas no kokvilnas, lina un filca materiāliem. Viena no populārākajām rotaļlietām ir lapsiņas, kuras ir iespējams iegādāties ar atsevišķu kleitu garderobi. Lapsiņu šūšanas iedvesma radās no vīra māsas Mārītes Zīmeles, kuras vaļasprieks ir lapsu zīmēšana. Saņemot skici, Aija mēģināja lapsiņu uzšūt. Pirmā, kura darbu novērtēja, bija meita.

Dārzeni, burgeri, maizītes, kūciņas, kēksiņi, zobu fejas, traktori, peles, lapsas un citas attīstošās rotaļlietas veido zīmolu „Bērniņas zeme”. Zīmola un idejas autore ir jauna un aktīva uzņēmēja Aija Zīmele.

Aija Zīmele ir ne tikai divu bērnu mamma, bet arī Preiļos atpazīstama uzņēmēja. Aijai ideja par rotaļlietu izgatavošanu radās pavisam nejauši, skatoties, kā bērni rotaļājas ar rūpnieciski ražotām plastmasas rotaļlietām. Taču viņa vēlējās, lai rotaļlietas būtu drošas un atšķirtas no veikalā piedāvātā klāsta. Līdz ar to Aija daudz nedomāja, bet ķērās pie darba un sāka šūt

pirmos eksemplārus – dārzenīšus un maizītes un deva saviem bērniem ar tām spēlēties. Pirmos darinājumus atzinīgi novērtēja ne tikai pašas bērni, bet arī draugi un ģimene. Aijas izglītība nemaz nav saistīta ar šūšanu, bet, kā viņa pati saka: “Ja ir vēlme darīt, visu var iemācīties.” Šūšanas iemaņas Aija apguva pašmācības ceļā.

Iedrošina draugi un ģimene

Kaimiņu, draugu un radnieku mudināta un atbalstīta Aija uzsāka “Bērniņas zemes” radīšanu. Aija stāsta, ka, piedaloties pirmajā gadatirgū, cilvēki viņas preces neno-

► 16. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

◀ 15. lpp.

Viņa arī deva noderīgus padomus lapsiņas uzlabošanā, piemēram, ka lapsas astei jābūt garākai un ausīm – spīcākām un jāatrodas galvas priekšpusē. Uz klausot meitas padomus, lapsiņas ar katru izgatavošanas reizi tika pilnveidotas. Lapsiņas ir uzņēmuma iecienītākā prece, un cilvēki ar to Aiju atpazīst un sauc par „Lapsu mammu”. Aija nemitīgi domā par piedāvātā klāsta dažādošanu, un pēdējais jaunums, kas tapa kopā ar meitu, ir rotaļu ponijs.

Svarīgs pircēju viedoklis

“Bērības zemes” rotaļlietas var iegādāties, sazinoties ar Aiju personīgi, kā arī Preiļu apkaimes un Kalnciema tirdziņos. Jautājot, vai tiek plānots savu produkciju piedāvāt veikaliem, viņa atbild, ka noteikti nē, jo tāds nav viņas mērķis. Aija savu pircēju vēlas satikt personīgi, lai saņemtu atgriezenisko saiti – ieteikumus, kritiku. Klientu atsauksmes palīdz uzņēmumam augt un piedāvāt aizvien kvalitatīvāku preci.

Lai arī uzņēmums ir attīstības stadijā, Aija mēģina izmantot visas iespējas. Kā vienu no iespējām Aija izmantoja LLKC organizētās mācības “Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai”. Piedalīšanās mācībās Aijai deva iespēju savu ideju izanalizēt no dažādiem viedokļiem – tā tika gan slavēta, gan kritizēta, un tas bija ieguvums, ko nevar nenovērtēt. Preiļu konsultāciju biroja darbinieku motivēta, Aija uzrakstīja biznesa plānu un startēja konkursā “Laukiem būt!”, kur ieguva pirmo vietu “Nelauksaimniecības nozarē”. Aija zināja, ka, piedaloties konkursā, var iegūt

naudas balvu, bet sākumā tam nepievērsa lielu uzmanību, jo galvenais nebija cerība iegūt naudu, bet iespēja savu ideju prezentēt “skaļi”, lai par to uzzina plašāka auditorija.

Aija min, ka viņai bija radies priekšstats, ka lauku teritorijās ir maz jaunu cilvēku, kuri iesaistās uzņēmējdarbībā, bet pēc mācību un pusfināla apmeklēšanas tā vairs nešķita. Tikšanās vienuviet ar tik daudziem jauniem, uzņēmīgiem cilvēkiem, kuri dara un vēlas darīt, Aijai aplicināja, ka laukos ir nākotne.

Plāno grāmatas izdošanu

Iegūto konkursa “Laukiem būt!” finansējumu Aija plāno izlietot grāmatas “Tavas lapsiņas svētku stāsti” izdošanai. Tā būs grāmata, kurā būs aprakstīts, kā lapsiņas svin svētkus. Grāmatu būs iespējams iegādāties kopā ar rotaļlietām, kā arī atsevišķi. Autore cer, ka grāmata tiks izdota vasarā, jo grāmatas makets ir gatavs un šobrīd

notiek sarunas ar tipogrāfiju.

Papildu atbalsts uzņēmuma veidošanā bija Preiļu novada domes līdzfinansējums. Aija piedalījās Preiļu novada domes izsludinātajā projektu konkursā un saņēma līdzfinansējumu šujmašīnas, tirdzniecības telts, videokameras un dažādu nepieciešamo instrumentu iegādei.

Jaunā uzņēmēja atzīst, ka ideju viņai netrūkst, pietrūkst tikai laika un finansējuma, lai tās visas īstenotu. Ar grāmatas izdošanu Aija neapstāsies, bet turpinās uzņēmumu pilnveidot un attīstīt, lai “Bērības zemes” rotaļlietas taptu atpazīstamas arī ārpus Latvijas robežām. ■

Jolanta AUGŠPŪLE,
LLKC Preiļu konsultāciju
biroja uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: jolanta.augspule@llkc.lv
tāl. 26788681

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomšone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespēsts “UnitedPress Tipogrāfija”

“Lauku Lapa” var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163.
Cītējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.